

Mykola Habrel, Sc. Dr., Professor
Department of Architectural Designing
Lviv Polytechnic National University

**AUTOSTRADA AND ESTAKADA INSTEAD OF RAILROAD.
UTOPIA OR CHANCE CHALLENGE FOR TRANSPORTATION
PROBLEMS AND SPACE DEVELOPMENT
THE CITY CENTER OF LVIV**

The author suggests the concept of replacing the railway, which is located north of the city center of Lviv on the freeway, located on the ramp. This solution will enable to solve the problems of automobile traffic and pedestrian connections in the city center and the development of the city center in the northern direction.

Юрій Джигіль, к.арх., доцент
Кафедра дизайну архітектурного середовища
Тамара Мазур, к.арх., доцент
Кафедра містобудування
Національний університет «Львівська політехніка»

**РОЛЬ АРХІТЕКТОРА А. М. ШУЛЯРА У ЗНАКОВИХ
ПРОЕКТАХ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИЧНОГО ЦЕНТРУ ЛЬВОВА**

В цій статті автори на декількох прикладах і з власного досвіду прагнуть дати своє бачення історичного значення постаті архітектора А.М. Шуляра у збереженні і розвитку архітектури Львова, обласних міст та поселень в повоєнний період другої пол. 20 ст. З огляду на ці події стає зрозумілим масштаб постаті А.М. Шуляра і значення його творчого доробку для нашого часу. При цьому ми не претендуємо на вичерпність нашого бачення, а лише прокладаємо дороговказ для майбутніх дослідників творчого спадку цієї визначної людини – одного з яскравих представників галицької інтелігенції 20 ст.

Отже, одним із найвизначніших здобутків Андрія Михайловича Шуляра, як начальника управління у справах будівництва та архітекту-

ри Львівського облвиконкому у 1953-1980 рр., стало створення Державного історико-архітектурного заповідника у Львові.

Завдяки його ініціативі, наполегливості та організаторським зусиллям сорок три роки тому у Львові за рішенням Ради Міністрів УРСР № 297 від 12.03.1975 р. був створений Державний історико-архітектурний заповідник, у межі якого була включена значна територія центральної частини міста. Головним урбаністичним здобутком для того часу слід вважати те, що *вперше на території колишнього Радянського Союзу заповідною була оголошена ділянка історичного центру міста величиною у 120 га., а не окрема пам'ятка*. Державний історико-архітектурний заповідник у Львові став осередком унікального архітектурно-містобудівного ансамблю княжого та середньовічного Львова. Це було урбаністичною платформою, на якій і завдяки якій у 1998 р. історичний центр Львова був включений до Списку Світової Культурної Спащини ЮНЕСКО.

Також слід згадати історію створення сучасного Будинку архітектора у Львові. У 1956 р. Андрій Михайлович Шуляр, як начальник відділу у справах будівництва та архітектури Львівського облвиконкому, запропонував правлінню Спілки архітекторів пристосувати Порохову башту, яка була фрагментом зруйнованих укріплень середньовічного Львова і мала статус пам'ятки архітектури XVI ст., для використання її під Будинок архітектора.

На той час від Порохової башти залишились лише стіни. Над ними на поч. 1950-х рр. влаштували конструкції даху. Роботи з реставрації та реконструкції були проведені у 1956-1959 рр. А.М. Шуляр брав активну участь на всіх етапах реалізації цього проекту. Так, у 1963 р., він брав участь в складі журі конкурсу на ескізний проект кафе-буфету, а потім опікувався спорудою Порохової Вежі впродовж всього свого життя.

Відновлення Порохової башти у Львові показало реальну можливість використання зруйнованих пам'яток архітектури під об'єкти сучасного призначення. Цим об'єктом А.М. Шуляр довів реальність такої форми охорони та використання нашої історичної архітектурної спадщини, запропонувавши ефективний спосіб її подальшого існування.

Ця методика була вперше застосована в повоєнні часи у Львові і А.М. Шуляр справедливо вважав це історичною подією, що відбулась у той

час, коли у Радянському Союзі гостро засуджувалась практика відбудови зруйнованих пам'яток архітектури через відсутність державних коштів.

До нашого часу залишився ряд проблем щодо охорони та використання історичної архітектурної спадщини Львова. Ще більше подібних проблем залишилось в містах і селах Львівщини. Проте, перебираючи у пам'яті роки розвитку міста та області радянського періоду, ми з позицій сьогодення реально уявляємо і оцінюємо тодішні щоденні зусилля архітекторів, яскравих представників нашої галицької інтелігенції, які самовіддано відстоювали історичну, архітектурну і культурну спадщину для нас і майбутніх поколінь.

Нині збережена історична, унікальна і самобутня архітектура Львова, його вигідне геополітичне розташування поблизу кордону на перетині наземних та повітряних шляхів роблять Львів західними воротами України. Як вже було сказано, частина ансамблю історичного центру Львова з 1998 р. набула статусу об'єкту Всесвітньої Культурної Спадщини ЮНЕСКО. Це загалом 150 гектарів, із них 142 га – історичний центр міста: Середмістя, Високий Замок, Підзамче, а також – 8 га ансамблю собору Святого Юра.

Весь цей комплекс факторів, а також туристична привабливість міста, за певними рейтинговими дослідженнями, надають Львову статус культурної столиці країни. І в цьому також є частка творчого доробку А.М. Шуляра у розвиток архітектури, містобудування та збереження архітектурної спадщини Львова та Львівської області у другій пол. XX ст. і як начальника управління у справах будівництва та архітектури Львівського облвиконкому, яке він очолював більш ніж чверть століття, і як громадянина, який до кінця своїх днів вболівав за свій край і за свою країну. *Завдяки професіоналізму, вмінню відстоювати інтереси міста та області, не поступаючись своїми принципами, внесок Андрія Михайловича Шуляра в історію нашої регіональної архітектури другої пол. XX ст. є дуже вагомим, вимагає широких досліджень і є прикладом для наслідування.*

Yuriy Dzhyhil, Candidate of Architecture, Associate Professor,
Department of Architectural Environment Design
Tamara Mazur, Candidate of Architecture, Associate Professor,
Department of Urban Planning and Design
Lviv Polytechnic National University

THE ROLE OF AN ARCHITECT'S ANDRIY MYKHAILOVYCH SHULYAR OUTSTANDING PROJECTS IN PRESERVATION LVIV HISTORICAL CENTER

In this article, the authors seek on several examples and from their own experience give their vision of the historical significance in an architect's A.M. Shulyar preservation and development of Lviv city architecture, regional cities and settlements in post-war period of 20 century. In this case it becomes clear the measure of architect's figure and the significance of his creative work for our days. At the same time, we do not pretend to be exhaustive of our vision, but only we are giving a guide for the future researchers of the creative heritage of this outstanding man – one of the brightest representatives of the Galician intelligentsia of 20 century.

Thus, one of the most significant achievements of Andriy Mykhailovych Shulyar, as the head of Construction and Architecture Department in Lviv regional executive committee in 1953-1980, became the creation of State Historical and Architectural Reservation in Lviv.

Thanks to his initiative, perseverance and organizational effort, it was forty three years ago in Lviv that, according to the decision of the Council of Ministers of Ukrainian SSR No. 297 from March 12, 1975, it had been created the State Historical and Architectural Reservation, which included a significant area of the central part of the city. The main urban achievement for that time should be considered that *for the first time on the territory of former Soviet Union not a separate architectural monument but an area of 120 hectares of the historic center had become reserved*. The State Historical and Architectural Reservation became the center of the unique architectural-urban building ensemble of the prince and medieval Lviv. It was an urban platform on which and thanks to which in 1998 Lviv historical center was included to the List of World Cultural Heritage of UNESCO.

It is also worth mentioning the history of creation of a modern Architect's House in Lviv. In 1956, Andriy Mykhailovych Shulyar, as the

head of Department of Construction and Architecture in Lviv regional executive committee, proposed to the Board of Architects Union to adapt the Powder Tower, which was a fragment of ruined fortifications of medieval Lviv and had a small status of Architectural monuments of the XVI century, to use it under the Architect's House.

By that time, only the walls remained it was a Powder Tower. In the beginning of 1950s there was a roof constructed above them. Restoration works and the reconstruction were carried out in 1956-1959. Andriy Mykhailovych Shulyar took part in all the stages of this project. So, in 1963, he participated in the jury of a competition for a sketchy design of a cafe-buffet, and then took care about the construction of Powder Tower throughout his entire life.

The restoration of Powder Tower in Lviv has shown a real opportunity of adaptation the destroyed architectural monuments to the contemporary objects. In this case Andriy Mykhailovych Shulyar proved the reality of this kind of protection and use of our historic architectural heritage, offering an effective way of its further existence.

For the first time this technique was applied in Lviv at the postwar times, and Andriy Mykhailovych Shulyar rightly considered it to be a historical event, when in the Soviet Union that practice of rebuilding the destroyed architectural monuments was sharply condemned because of non-availability of public funds.

Until now, some problems of protection and use of the historical architectural heritage of Lviv have been left. Even more such problems are remained in the cities and villages of Lviv region. However, looking through the years of Lviv city and region development during the Soviet period, we are, from the point of view of present time, really imagining and appreciating that time efforts of architects, the bright representatives of our Galician intellectuals who selflessly defended historical, architectural and cultural heritage for us and the future generations.

A historic, unique and original architecture of Lviv is now preserved, and its advantageous geopolitical location close to the border on the intersection of the land and air ways make Lviv the western gate of Ukraine. As already mentioned, the part of an ensemble of Lviv historical center since 1998 acquired the status of World Cultural Heritage of UNESCO. It is a total area of 150 hectares, of which 142 hectares belong to the historical center of